

TREBALL FINAL DE GRAU EN TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

Departament de Traducció i Comunicació

TÍTOL

**Polítiques de traducció a l'Espaitec durant el procés
d'internacionalització. Estudi de cas a partir
d'entrevistes qualitatives**

Autora: Núria Esther Monzonís Carda

Tutora: Esther Monzó Nebot

Data de lectura: juny de 2016

Resum:

Aquest treball d'investigació es basa en l'anàlisi de les polítiques de traducció que regeixen el procés d'internacionalització a l'Espaitec, el Parc Científic, Tecnològic i Empresarial de la Universitat Jaume I. La metodologia que s'utilitza per a l'obtenció de dades es l'entrevista qualitativa a dos membres de l'Espaitec, la Directora de Comunicacions i el Director d'Innovació i Projectes. Aquests membres són els agents socials que determinen les polítiques de traducció. Per poder extraure-les, s'ha fet una anàlisi empírica i una discussió de les dades utilitzant com a base el marc teòric, que es basa en el concepte de norma aplicada a la Traducció. A partir de l'anàlisi, s'ha extret la conclusió que les polítiques de traducció, encara que no estiguen formalitzades, estan establertes en qualsevol esdeveniment on hi haja traducció.

Paraules clau:

Polítiques de traducció; internacionalització; empresa; traducció; Parc Científic, Tecnològic i Empresarial

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. MARC TEÒRIC.....	6
3. CONTEXTUALITZACIÓ DE L'OBJECTE D'ESTUDI.....	8
Perfil de l'Españec	8
Internacionalització i multilingüisme	9
4. METODOLOGIA	12
5. ANÀLISI EMPÍRICA I DISCUSSIÓ.....	16
Resultats de l'entrevista	16
6. CONCLUSIONS	22
7. BIBLIOGRAFIA.....	25
8. ANNEXOS.....	27
Entrevista 1.....	27
Entrevista 2.....	36

1. INTRODUCCIÓ

En aquest treball es realitza l'anàlisi descriptiva de les polítiques de traducció que regeixen al Parc Científic, Tecnològic i Empresarial de la Universitat Jaume I, l'Espaitec. Es tracta d'una entitat local amb visió internacional pel fet que presenta projectes a institucions europees. El Parc està vinculat a la nostra comunitat universitària, ja que col·labora amb la Universitat en la presentació de projectes innovadors dirigits cap a l'estudiantat i també fa servir els serveis que ofereix la Universitat, com ara el Servei de Comunicacions o el Servei de Llengües i Terminologia. Per aquesta raó, els membres del Parc no posen cap impediment a l'hora de col·laborar en aquest treball d'investigació del qual passen a ser l'estudi de cas.

El Parc es considera una entitat alhora que compta amb més empreses que en depenen. Tant l'Espaitec com la majoria de les empreses que en formen part porten a terme activitats d'àmbit internacional i necessiten trencar les barreres lingüístiques durant la comunicació. Per fer l'estudi de cas sobre les polítiques de traducció que regeixen a l'Espaitec, es tenen en compte tres aspectes generals: què es tradueix, qui ho tradueix i a quina llengua ho tradueix. L'anàlisi de la informació sobre aquests aspectes reflecteix les polítiques de traducció que se segueixen.

L'objectiu d'aquest treball és fer una aportació més pel que fa a l'estudi de les polítiques de traducció, un concepte que actualment està agafant protagonisme dins dels estudis traductològics. El marc teòric escollit per analitzar les polítiques de traducció gira entorn el concepte de *norma* aplicada a la Traducció segons Gideon Toury (2012) i les polítiques de traducció. D'una banda la *norma* ve determinada pels comportaments socials que es repeteixen en una situació recurrent, i en aquest cas l'estudi de les polítiques de traducció es basa en les normes establertes en un context social determinat, que en aquest cas és el procés d'internacionalització de l'Espaitec. D'altra banda, les polítiques de traducció venen determinades en funció del context. Per tal d'entendre el context d'internacionalització de l'empresa, també cal conèixer les estratègies lingüístiques que s'han de portar a terme amb la finalitat d'aconseguir comunicar-se amb èxit.

Per poder fer l'estudi descriptiu d'aquest cas, s'ha seguit l'enfocament qualitatiu, el qual s'utilitza per estudiar fets que estan relacionats amb el comportament social. Amb la finalitat d'obtenir les dades per realitzar el treball d'investigació, s'han portat a terme dues entrevistes a l'Espaitec, a la Directora de Comunicacions i al Director d'Innovació i Projectes. A partir de les experiències que comparteixen ambdós entrevistats, es pot obtenir la informació necessària per realitzar una anàlisi de les polítiques de traducció al Parc.

El corpus d'anàlisi està format per les transcripcions de les entrevistes. Una vegada obtingudes les dades s'han analitzat de manera descriptiva per poder extraure conclusions d'allò que s'esdevé en la realitat. Per estructurar de manera gràfica les dades, s'ha creat una taula de contingut en la qual apareixen els aspectes que es tenen en compte a l'hora d'establir les polítiques de traducció. A mesura que transcorre l'anàlisi, s'ha fet una discussió sobre els resultats tenint en compte la base teòrica i s'han plantejat hipòtesis ex post.

Pel que fa a l'estructura, aquest treball consta de 8 apartats: la introducció, on es fa un breu resum del contingut del treball; el marc teòric, on es descriu la teoria que es té en compte a l'hora de fer l'anàlisi; la contextualització de l'objecte d'estudi, on s'expliquen els factors que es tenen en compte per caracteritzar l'Espaitec com a objecte d'estudi; la metodologia, on es detalla l'enfocament i el mètode que s'ha seguit per fer la recollida de dades; l'anàlisi empírica i discussió, on s'analitzen les dades i es discuteixen els resultats que descriuen les polítiques de traducció; les conclusions, on es reflexa de manera global l'aportació d'aquest treball; en la bibliografia, que s'ha redactat tenint el compte el contingut de la normativa APA, s'ha afegit el nom de pila, a banda del cognom, per tal d'evitar que es produïska discriminació de gènere al no saber si es tracta d'una autora o un autor; i, per últim, els annexos, on apareixen les transcripcions de les entrevistes.

2. MARC TEÒRIC

Per poder fer una anàlisi de les polítiques de traducció que s'estableixen en qualsevol context, s'ha de fer un estudi descriptiu de la situació en la qual s'esdevé el procés de traducció. Segons Toury (2012), els Estudis Descriptius de la Traducció (EDT) es caracteritzen per seguir un enfocament empíric a l'hora d'estudiar allò que passa en el món real. L'objectiu de la disciplina empírica és descriure, explicar i preveure fenòmens relacionats amb l'objecte d'estudi. Els fets observables de la realitat són l'essència dels Estudis de Traducció, sobre els quals, a més, se segueix investigant. Les normes del comportament traductor formen part d'aquests fets observables (Toury, 2012: XI).

Gideon Toury (2012) defineix la *norma* a trets generals com «*the translation of general values or ideas shared by a community - as to what would count as right or wrong, adequate or inadequate - into performance 'instructions' appropriate for and applicable to concrete situations*» (2012: 63). A partir dels valors que comparteix la comunitat, el grup negocia quines són les convencions socials que els membres se senten obligats a seguir. Amb el pas del temps les convencions que es repeteixen es converteixen en rutines de comportament (Toury, 2012: 62). La norma s'esdevé en el moment en el qual s'observen regularitats en el comportament.

La noció de norma aplicada a la Traducció no és fàcil d'explicar a causa de l'especificitat sociocultural i a la inestabilitat fonamental. No hi ha cap norma que s'aplique igual en tots els sectors de la societat (Toury, 2004: 104). Ara bé, es poden estudiar els contextos en les quals s'esdevé la norma. Un dels factors que es té en compte és el paper dels agents humans, com ara els traductors, editors o correctors, entre altres, que intervenen en l'acte o en l'esdeveniment de traduir. L'acte de traduir fa referència a l'estructura interna del procés de traducció i l'esdeveniment fa referència a l'inclusió de la traducció en un context particular (Toury, 2012: 67). El traductor és un dels *agents humans* que intervenen durant el procés d'establiment de les normes, però també ho són les altres persones que formen part de l'entorn on hi ha un encàrrec de traducció. És el grup social que es troba en contacte qui determina les normes de comportament. En aquest estudi es tenen en compte alguns dels agents humans que ajuden a determinar les polítiques de traducció, d'una banda, i, d'altra, es detalla quina documentació es tradueix.

Segons Toury (2012: 80), s'apliquen normes a la traducció tant durant com abans del procés de traduir. Per tant, l'autor distingeix dos grans grups: les normes preliminars i les normes operacionals. En primer lloc, les normes preliminars són aquelles relacionades amb l'existència de polítiques de traducció o amb la direcció de la combinació lingüística de la traducció. En segon lloc, les normes operacionals són les que dirigeixen les decisions que es prenen durant el procés de traducció.

Les polítiques de traducció, que són les que s'analitzen en aquest treball, es poden definir com «*those factors that govern the choice of text-types, even of individual texts, to be imported into a particular culture / language via translation at a particular point in time*» (Toury, 2012: 82). En cas que l'elecció no siga aleatòria, es confirma que existeix una política. Els elements que formen part de les polítiques de traducció són l'elecció del tipus de documentació que es tradueix, els agents humans que intervenen (o bé de manera individual o en col·lectiu) i el mitjà en el qual s'exposa el text.

La situació que s'estudia en aquest treball és la del procés d'internacionalització d'una empresa. En aquest context, les empreses compten amb unes estratègies lingüístiques per trencar les barreres de comunicació de cara a les negociacions internacionals. Els factors que determinen les polítiques lingüístiques en general estan estretament lligats als que determinen les polítiques de traducció, ja que encara que *política lingüística* i *política de traducció* no siga el mateix, «*there is no language policy without a translation policy*» perquè «*determining the rules of language use presupposes determining the right to translation within a democratic society*» (Meylaerts, 2011: 744).

Es tradueix allò que es decideix traduir. Amb el pas del temps i les necessitats que van sorgint en qualsevol situació, s'estableixen normes que marquen de quina manera es planifica la traducció dels documents que es generen en el context de comunicació, en aquest cas dins d'un Parc Científic, Tecnològic i Empresarial. Per aquesta raó, per poder realitzar l'estudi d'aquest cas, a banda de la teoria traductològica, cal determinar quines són les característiques de l'Espaitec que es descriuen en l'apartat següent.

3. CONTEXTUALITZACIÓ DE L'OBJECTE D'ESTUDI

Abans de fer l'estudi descriptiu sobre l'Espaitec, s'han d'identificar les característiques del Parc per conèixer la situació de l'objecte d'estudi. En primer lloc es fa una descripció del perfil de l'Espaitec com a Parc Científic, Tecnològic i Empresarial de la Universitat Jaume I. En segon lloc es descriuen els elements que caracteritzen el Parc com una empresa d'àmbit internacional on s'ha de gestionar el multilingüisme.

Perfil de l'Espaitec

Abans de fer una descripció sobre el perfil de l'Espaitec, s'ha de tindre clar allò que és un Parc Científic, Tecnològic i Empresarial. Segons l'Associació Internacional de Parcs Científics (IASP, per les seues sigles en anglés):

un parc és una organització gestionada per professionals especialitzats l'objectiu fonamental dels quals és incrementar la riquesa de la seva comunitat promovent la cultura de la innovació i la competitivitat de les empreses i institucions generadores de coneixement instal·lades en el parc o associades a ell. De tal manera que un parc científic estimula i gestiona el flux de coneixement i tecnologia entre universitats, institucions de recerca, empreses i mercats; impulsa la creació i el creixement d'empreses innovadores mitjançant mecanismes d'incubació i de generació centrífuga (*spin-off*) i proporciona altres serveis de valor afegit com també espai i instal·lacions de gran qualitat. (IASP, citat en Condom i Llach, 2008: 142)

No obstant això, cada parc compta amb característiques pròpies. L'Espaitec és el Parc Científic, Tecnològic i Empresarial de la Universitat Jaume I, i és:

Un espai innovador format per empreses de base tecnològica, grups d'investigació, associacions i entitats públiques que treballen en diferents sectors econòmics amb l'objectiu de contribuir, de forma quantificada i reconeguda, al desenvolupament socioeconòmic de la província de Castelló i a la diversificació del seu teixit empresarial a través de la innovació. (Espaitec, 2016)

L'Espaitec està instal·lat dins del Campus del Riu Sec a Castelló de la Plana, juntament amb la Universitat Jaume I, i també té accés a les seues instal·lacions. L'entorn que ha creat aquest parc està dirigit a acollir, donar suport i potenciar iniciatives empresarials de caràcter tecnològic i innovador (Espaitec, 2016). Aquest Parc ofereix diversos serveis a les empreses que en formen part, com ara: ajuda durant el procés de crear l'empresa, així com la celebració de reunions periòdiques per tal de veure si sorgeix cap necessitat; treball en xarxa juntament amb l'Oficina de Cooperació en Investigació i Desenvolupament Tecnològic (OCIT), amb UJI Empren, amb Càtedra

Increa i amb associacions d'estudiants entre altres, a més que pertanyen a la Xarxa de Parcs Científics Valencians (rePCV) i a l'Associació de Parcs Científics i Tecnològics d'Espanya (APTE); oportunitat de pertànyer a un ecosistema global d'innovació, ja que el parc col·labora activament amb l'IASP o l'European Network of Living Labs (ENoLL); col·laboració amb les altres empreses que formen part del parc mitjançant sinergies empresarials; accés 24h a les instal·lacions físiques; possibilitat de formar una empresa virtual, sense comptar amb instal·lacions físiques; i la possibilitat de presentar i participar en projectes europeus amb l'ajuda del Servei d'Innovació i Projectes.

Pel que fa a l'equip de l'Espaitec, està format per sis membres: el Director General, el Director Acadèmic, el Director d'Innovació i Projectes, la Directora de Serveis Centrals, la Directora de Comunicació i la Tècnica en Projectes Europeus. D'aquests membres han participat dos en les entrevistes: la Directora de Comunicació i al Director d'Innovació i Projectes, els quals han participat a les entrevistes. A banda de l'equip de persones, hi ha també 62 empreses que formen part del parc.

Internacionalització i multilingüisme

L'Espaitec és un parc amb una trajectòria internacional. Intenta promoure l'activitat a la zona de Castelló i dels voltants, i a més també es mou en l'àmbit nacional i internacional. Estableix relacions amb col·laboradors de tot el món, ja que forma part d'associacions internacionals, i també elabora projectes que presenta a la Comissió Europea.

El Parc ha de comunicar-se a nivell internacional, i l'ús de les llengües és necessari per trencar barreres de comunicació. El món de la ciència i la innovació tecnològica és un dels més afectats per la nova era de la globalització (Vila, Bretxa i Comajoan, 2012: 36), i és que encara que la recerca es porte a terme a nivell local, «la recerca científica és global o no és científica» (Castells, 2003: 166, citat en Vila, Bretxa i Comajoan, 2012: 36).

Cal destacar l'ús de l'anglès ja que és la *lingua franca* del camp de la ciència i la tecnologia:

The presence of English in Europe today can be observed in many domains. Scientific and technical domains are two such domains where English dominates over other languages (James 2000), and it is English

only that is now the dominant lingua franca of science and technology in the world. (Björkman, 2013: 6)

Per tant, encara que abans la llengua internacional era el llatí (Björkman, 2013: 7), ara ho és l'anglès, i és que aquesta llengua és una condició *sine qua non* s'esdevé el procés d'internacionalització.

No obstant això, a banda de l'anglès, en aquest cas d'estudi el fet que ens trobem en una regió amb dues llengües cooficials, l'espanyol i el català, també s'ha de tindre en compte, ja que de primeres les publicacions a la pàgina web es troben en les tres llengües.

Segons *La Guía lingüística para las empresas europeas* elaborada per la Comissió Europea (2011), hi ha diversos factors que una empresa europea ha de tindre en compte a l'hora de gestionar el multilingüisme en els processos d'internacionalització. En aquesta publicació es descriuen les necessitats lingüístiques i culturals més probables que sorgeixen a les empreses. Hi ha certes situacions on l'ús de la llengua del client és fonamental, com ara a l'hora de descriure el negoci a la pàgina web, publicar campanyes publicitàries, manipular documentació o negociar amb altres empreses (o altres organitzacions, en el cas d'un parc), entre altres. Parlar la llengua del client, mostrar respecte per les diferències culturals, mostrar compromís, establir una relació positiva i generar confiança són elements que poden, a més, aportar beneficis addicionals a les empreses. Avui en dia, no hi ha prou amb l'anglès, encara que es la llengua dominant en el comerç a nivell mundial i la preferida en les comunicacions internes de cada vegada més empreses de menor grandària, ja que poc a poc van augmentant les relacions transnacionals.

Una bona estratègia lingüística es desenvolupa mitjançant diverses mesures, com són: l'ús d'agents locals per solucionar els problemes lingüístics; la creació de pàgines web especialment adaptades a la cultura i/o idioma; l'ús d'auditories lingüístiques; la traducció del material promocional i/o tècnic; la formació en idiomes i plans d'informació cultural; l'aprenentatge d'idiomes en línia, la selecció d'empleats i política de contractació; el suport a la mobilitat dels empleats; la col·laboració amb universitats locals; els programes de pràctiques d'estudiants estrangers; la contractació de parlants nadius; o l'adaptació del producte o l'envàs als gustos dels consumidors locals (Comissió Europea, 2011: 9-10).

El que remarca la guia és que tot es redueix a la imatge que dóna l'empresa i els treballadors a l'estranger. Algunes de les claus per donar la millor imatge són les traduccions de qualitat i la presència d'una pàgina web multilingüe (Comissió Europea, 2011: 27).

L'estudi d'aquests aspectes ajuda a contextualitzar les polítiques de traducció que s'han establert a l'Espaitec, no obstant això, també cal establir un mètode de recollida de dades per poder analitzar la informació. En aquest treball es fa una investigació de tipus qualitatiu mitjançant l'entrevista qualitativa.

4. METODOLOGIA

El mètode d'investigació qualitatiu proporciona els recursos necessaris per poder entendre el món que ens envolta, s'estudia el comportament social que s'esdevé en un context determinat i a partir d'ací s'extrauen hipòtesis per donar explicacions d'allò que passa (Yin, 2011: 135). Segons Sarah Tracy (2013: 4), un estudi d'aquest tipus és ideal per entendre comportaments socials que es donen per suposats.

Aquest mètode d'investigació es caracteritza per estudiar el significat de la vida de les persones segons les condicions del món real, i està determinat per diversos factors: pel punt de vista i la perspectiva de les persones en l'estudi, per cobrir les condicions del context en la vida d'aquestes, per contribuir a l'enteniment de conceptes emergents o existents que poden ajudar a explicar el comportament humà, i per esforçar-se a utilitzar múltiples fonts de proves en comptes de confiar únicament en una única font (Yin, 2011: 7-8).

Abans de començar l'entrevista, l'entrevistador s'ha de preparar allò que vol dir primerament per poder introduir el tema d'investigació, per tant s'ha d'informar sobre allò que vol esbrinar (Yin, 2011: 140). El pas previ a la realització de l'entrevista ha sigut la recollida d'informació sobre l'Espaitec mitjançant la seua pàgina web. D'aquesta manera es pot formar una idea del tipus d'empresa que és i quines són les seues necessitats lingüístiques.

Durant el mes de febrer, la informació de la pàgina web de l'Espaitec es trobava en dues llengües, l'espanyol i l'anglès. Actualment, en canvi, la pàgina web ha sigut renovada i no només ha canviat la interfície, sinó que la informació s'exposa de manera trilingüe en espanyol, anglès i català. Aquest procés és un dels exemples en el qual aquesta empresa pot haver comptat amb la intervenció d'un traductor o d'una traductora. Per aquest motiu, es pot comptar amb aquest supòsit en cas de ser necessari reconduir les entrevistes.

El fet pel qual es presenta la informació en aquestes tres llengües, és a dir, la política lingüística que es fa servir, permet esbrinar quines són les polítiques de traducció a l'Espaitec. Del marc teòric s'extrau que les polítiques de traducció vénen marcades per les normes de comportament social en una situació concreta. En aquest cas per a realitzar les entrevistes s'ha tingut en compte l'experiència d'alguns dels agents humans

que intervenen en el procés d'internacionalització a l'Espaitec, el Director d'Innovació i Projectes i la Directora de Comunicació. Les entrevistes realitzades compten amb les característiques comunes de les entrevistes qualitatives i semiestructurades, que són les següents:

1. The interactional exchange of dialogue (between two or more participants, in face-to-face or other contexts).

2. A thematic, topic-centred, biographical or narrative approach where the researcher has topics, themes or issues they wish to cover, but with a fluid and flexible structure.

3. A perspective regarding knowledge as situated and contextual, requiring the researcher to ensure that relevant contexts are brought into focus so that the situated knowledge can be produced. Meanings and understandings are created in an interaction, which is effectively a co-production, involving the construction or reconstruction of knowledge. (Edwards i Holland, 2013: 3, adaptat de Mason 2002: 62)

Ambdues entrevistes són principalment de tipus qualitatiu, ja que cal informar-se prèviament per fer preguntes adients durant l'entrevista, però en cap moment se segueix un guió estructurat. La intenció principal de realitzar aquest tipus d'entrevista per al treball és analitzar les polítiques de traducció a partir de l'experiència del dia a dia de les persones entrevistades, per tant les dades recollides s'obtenen mitjançant l'anàlisi d'allò que es diu durant la conversa.

Els participants en l'entrevista són dos membres del personal de l'Espaitec, la Directora de Comunicació i el Director d'Innovació i Projectes, els quals són els agents que inconscientment determinen les polítiques lingüístiques i, per tant, també les polítiques de traducció. La Directora de Comunicació s'encarrega principalment de gestionar la pàgina web de l'empresa, encara que també s'encarrega de la comunicació interna. El Director d'Innovació i Projectes, d'altra banda, s'encarrega de gestionar els projectes que es presenten a nivell europeu.

A partir de la informació de la pàgina web, s'han establert uns pressupòsits que després s'han anat confirmant a partir de les entrevistes realitzades. En aquest esborrany mental es va tindre present que haurien d'haver comptat amb traductors per fer la pàgina web trilingüe o per presentar projectes a institucions internacionals.

Després de comptar amb el consentiment del Director General de l'Espaitec per poder rebre l'ajuda dels seus membres en aquest Treball de Final de Grau, es va acordar

una data amb dos d'ells per portar a terme les entrevistes personals. Ambdues es van realitzar el mateix dia i de manera seguida. Primer es va comptar amb la col·laboració del Director d'Innovació i Projectes i seguidament amb la de la Directora de Comunicació. Els participants no van mostrar cap impediment a l'hora de fer l'entrevista. Com que l'Espaitec està vinculat amb la Universitat Jaume I, l'empresa assegura estar a la disposició per participar en aquest treball. Ambdós participants han donat consentiment per gravar l'àudio de les entrevistes, la transcripció de les quals es troba a l'annex. Pel que fa al llenguatge utilitzat és el propi del discurs oral col·loquial però amb contingut específic de la temàtica, i els interlocutors han intervingut tant en espanyol com en català. La informació que contenen les entrevistes és de primera mà, ja que parlen sobre la seua pròpia experiència professional.

Les entrevistes han començat amb la presentació del Treball de Final de Grau i després s'ha demanat als participants que expliquen quina és la seua tasca principal a l'Espaitec. A mesura que les entrevistes han anat avançant, s'han fet les preguntes que s'han cregut pertinents segons allò que anaven explicant, i a partir de les explicacions s'han pogut anar extraient les dades per poder fer l'anàlisi de les polítiques de traducció. No es van agafat apunts durant l'entrevista per poder mantenir el contacte visual amb els entrevistats i poder simular una conversa el més natural possible, de manera que els resultats s'han analitzat a partir de les transcripcions.

L'entrevista és el mètode de recollida de dades l'interés principal del qual consisteix en conèixer com es comporten els individus mitjançant una conversa (Yin, 2011: 134). En canvi, en aquest treball s'analitza només el contingut de les respostes, és a dir, allò que els entrevistats contenen sobre la seua experiència en el lloc de treball; la informació visual que transmeten no es té en compte. Després de recollir totes les dades, s'ha fet una taula amb la informació sobre el tipus de documentació que es pot traduir i ha sigut enviada als participants de l'entrevista perquè puguin revisar els resultats (veure apartat “Anàlisi empírica i discussió”).

L'anàlisi s'ha anat fent a mesura que els participants parlen durant l'entrevista i després també s'ha fet amb les dades. La persona que realitza l'entrevista, ha de saber escoltar i seleccionar la informació pertinent per a la investigació, tot això al mateix temps que deixa parlar als entrevistats per tal d'assegurar-se l'obtenció de les dades necessàries per a l'estudi.

Durant la interpretació d'allò que diuen els entrevistats ha sorgit un problema en relació amb la utilització de la terminologia pròpia del seu camp d'estudi. Una vegada ha transcorregut l'entrevista i s'han revisat les transcripcions, s'ha observat que els entrevistats han utilitzat terminologia tècnica pròpia de la seua especialitat. A simple vista, una persona que no siga experta en aquest àmbit pot passar per alt aquest detall, segurament perquè s'està més pendent d'analitzar la informació s'acaba de transmetre. Aquestes distraccions poden tindre repercussions negatives de cara a la interpretació de la informació i el plantejament d'hipòtesis a causa de la falta de dades. Això no obstant, l'avantatge que tenen les entrevistes gravades és que es poden revisar i es poden fer consultes sobre conceptes que no hagen quedat clars. Cal destacar que s'ha d'estar atent en tot moment per a ser capaç d'enllaçar les aportacions dels entrevistats i així plantejar noves preguntes si escau.

En aquest cas les polítiques de traducció que se segueixen en el context d'internacionalització d'un Parc Científic, Tecnològic i Empresarial s'han pogut analitzar a partir dels resultats obtinguts. Tot i que aquest mètode de recollida de dades compta amb certs inconvenients, com els descrits anteriorment, l'entrevista ha permés fer un estudi qualitatiu sobre polítiques de traducció de l'Espaitec.

5. ANÀLISI EMPÍRICA I DISCUSSIÓ

En aquest apartat s'explica com s'ha fet l'anàlisi de les dades, les quals s'han obtingut a partir de la informació que s'ha recollit a través de les entrevistes. Per tal de fer una classificació clara i visual de les dades, d'una banda he elaborat una taula a partir de la informació de les transcripcions. La taula conté una classificació de la documentació que s'escriu en diverses llengües i que és propensa a ser traduïda, així com informació sobre el seu procés de redacció. D'altra banda, he extret informació que revela les estratègies lingüístiques que s'han adoptat en cada situació, que són les que determinen les polítiques de traducció adoptades. A mesura que es presenten els resultats, es discuteixen les qüestions relacionades amb la teoria explicada en els apartats anteriors. Es fa un recull de les observacions i valoracions dels esdeveniments que succeeixen segons les normes de comportament adoptades per cadascun dels agents humans que intervenen en el procés d'establiment de les polítiques de traducció.

Resultats de l'entrevista

La taula que apareix a continuació conté un recull de dades sobre la documentació a partir de les entrevistes. Els paràmetres que he tingut en compte han sigut, en primer lloc, el tipus de documentació textual; en segon lloc, els criteris de redacció, com són el fet que l'elaboració o redacció siga únicament pròpia, que es compte amb l'ajuda d'algun expert, que haja intervingut un traductor o una traductora; i, en tercer lloc, també es descriu qui ha portat a terme les tasques descrites abans, així com la llengua del text final, que tal i com es descriu més avant, és uns dels factors clau en les polítiques de traducció.

Tipus de documentació textual	Elaboració completament pròpia	Elaboració pròpia revisada per professionals ¹	És una traducció?	Qui la fa?	Llengua
Informes	No	Sí	No	Director d'Innovació i Projectes i traductora	Anglès
Projectes	Sí	No	No	Director d'Innovació i Projectes	Anglès
Informació general de la pàgina web	Sí	No	No	Directora de Comunicació	Espanyol
	No	No	Sí	Directora de	Català

¹ Cal destacar que els entrevistats han utilitzat eines gratuïtes en línia o han fet consultes al SLT per a la correcció d'aquells escrits no revisats per professionals.

(nova)				Comunicació i Servei de Llengües i Terminologia	
	No	No	Sí	Servei de Llengües i Terminologia	Anglès
Informació general de la pàgina web (actualització periòdica)	Sí	No	No	Servei de Llengües i Terminologia	Espanyol
	No	No	Sí	Servei de Llengües i Terminologia	Català
	No	No	Sí	Servei de Llengües i Terminologia	Anglès
Notícies	Sí	No	No	Directora de Comunicació	Espanyol
	Sí	Sí (de vegades)	No	Directora de Comunicació i Servei de Llengües i Terminologia	Català
	No	Sí	Sí	Traductora	Anglès
Notes de premsa	No	No	No	Empreses, Directora de Comunicació	Espanyol
Informació a les xarxes socials (Facebook, Twitter)	Sí	No	No	Directora de Comunicació	Espanyol
	Sí	No	No	Directora de Comunicació	Català
	Sí	No	No	Directora de Comunicació	Anglès
Paraules clau SEO	Sí	Sí	No	Empreses i Directora de Comunicació	Espanyol
	Sí	No	Sí	Directora de Comunicació	Català
	Sí	No	Sí	Directora de Comunicació	Anglès
Díptics, tríptics...	No	Sí	No	Servei de Comunicació i Servei de Llengües i Terminologia	Espanyol
	No	Sí	Sí	Servei de Llengües i Terminologia	Anglès
Comunicats interns	Sí	No	No	Servei de Comunicació	Espanyol
	Sí	No	No	Servei de Comunicació	Català
Contractes internacionals	No	No	Sí	Traductora	Anglès
Documentació legal	Sí	No	No	Advocat	Espanyol
	No	No	Sí	Traductora o Servei de Llengües i Terminologia	Anglès

La taula mostra clarament quins són els tipus de textos que decideixen traduir o no a l'Españtec. D'aquesta manera, les polítiques de traducció es veuen clares pel que fa a l'elecció de la documentació que es tradueix.

Pel que fa a la redacció inicial, cal destacar que gran part de la documentació es redacta primerament en espanyol, com ara la informació de la pàgina web, les notícies, les notes de premsa, les paraules clau SEO, els díptics i tríptics o la documentació legal. No hi ha cap tipus de documentació que es redacte inicialment en català per ser després traduïda. I pel que fa als projectes i els informes, es redacten directament en anglés.

A continuació es fa una anàlisi detallada de la informació que apareix a la taula, és a dir, del procés de redacció de la documentació. Al mateix temps es discuteixen els factors que han determinat les normes que regeixen la presa de decisions.

Els informes i els projectes es redacten inicialment en anglés. Ara bé, els projectes no es revisen perquè, segons els entrevistats, no s'inverteix en la qualitat de la redacció en la llengua estrangera en aquest cas. El Director d'Innovació i Projectes explica que mai s'ha presentat cap problema a l'hora de presentar-los a nivell europeu. No és cap condició *sine qua non* i, a més, molts dels projectes no s'accepten, per tant, no s'arrisquen a fer eixa inversió. Tant els informes com els projectes els redacta el Director d'Innovació i Projectes, qui té la certificació d'*Advanced* en anglés i ha gaudit d'estàncies a l'estranger, per tant pensa que els seus coneixements d'anglés són suficients per a l'enteniment. D'altra banda, els informes que s'han de publicar en anglés sí que els revisa la traductora professional. En definitiva, sols es revisa allò que s'ha de publicar per tal de transmetre una bona imatge.

Pel que fa a les notícies, inicialment es redacten les notes de premsa sempre en espanyol, i després és la Directora de Comunicacions qui s'encarrega de redactar la notícia en espanyol i en català. La Directora de Comunicacions és bilingüe d'espanyol i català i compta amb la certificació del Grau Superior de Coneixements de València. També posseeix el certificat de nivell *Advanced* en anglés expedit per Cambridge. No obstant això, a l'anglés ho tradueix la traductora autònoma amb la qual tenen un compromís de rebre la traducció en un termini de 24h a partir del moment que es fa l'encàrrec. Ella és, per tant, coneixedora de les polítiques de traducció de l'empresa i en quin moment compten amb ella. Aquesta decisió ve marcada per la rapidesa a l'hora d'obtenir les notícies en les tres llengües.

Pel que fa a la pàgina web, el contingut es redacta inicialment en espanyol i després és el SLT qui el tradueix al català i a l'anglès, ja que, segons la Directora de Comunicacions, no corre tanta pressa com les notícies. Amb els tríptics i díptics se segueix el mateix procés, però no es tradueix al català, ja que, segons asseguren els participants en l'entrevista, a nivell local l'Empresa ja és coneguda. Per tal d'estalviar recursos, només produeixen la documentació en espanyol i en anglès quan volen fer-se veure a nivell nacional i internacional.

La informació a les xarxes socials la redacta directament la Directora de Comunicació en la llengua que creu convenient segons el tipus de difusió, bé siga l'anglès, el català o l'espanyol. Pel que fa a les paraules clau, també és la Directora de Comunicació qui s'encarrega d'escriure-les en català i en anglès, ja que ella les rep inicialment en espanyol per part de les empreses.

Pel que fa a la documentació legal i als contractes internacionals, s'observa que sí que hi intervenen experts en la matèria i professionals de la llengua des d'un principi. La documentació de tipus legal, com ara l'avís legal de la pàgina web, ha estat redactat inicialment per un advocat, i després ha sigut la traductora o el SLT qui ho ha traduït a l'anglès depenent de la rapidesa amb la qual volen comptar amb el document traduït. D'altra banda, els contractes internacionals sempre se li encarreguen a la traductora, ja que les repercussions econòmiques podrien ser elevades en cas que es produísca una errada, és a dir, no s'arrisquen a redactar-ho ells mateix en anglès.

Segons allò que reflecteixen les dades, els factors que influeixen en el moment de fer l'elecció del producte que s'ha de traduir i de qui ho tradueix són el temps i els recursos; *«an increasing number of specialists in language issues have come to realize that the types of policies they often advocate have economic implications»* (Grin, 2009:77). Principalment es tenen en compte la imatge de l'empresa i les possibles repercussions econòmiques. D'una banda, per estalviar temps, el que fan és redactar directament la documentació en la llengua corresponent, bé siga a l'anglès o al català, i després es revisa (de la documentació en espanyol no es fa revisió per part d'especialistes); per tant, s'evita el procés de traducció. A més, en funció de la rapidesa en la qual es necessita obtenir la traducció, acudeixen a un servei o a un altre: quan hi ha una traducció urgent, es fa càrrec directament la traductora, però si el marge de temps és major, la traducció la realitza el SLT. D'altra banda, respecte a la qüestió de recursos, a

l'equip de l'Espaitec no hi ha cap professional de la traducció, per tant opten per aplicar els seus coneixements d'idiomes (han viscut a l'estranger o s'han preocupat per estudiar llengües i han obtingut certificacions) per tal de redactar els textos. Després ja fan consultes de caràcter lingüístic a qui creuen. No obstant això, l'Espaitec rep subvencions per part de la Generalitat Valenciana per a la difusió científico-tecnològica de les empreses del parc i les despeses de traducció van incloses.

Tant la Directora de Comunicació com el Director d'Innovació i Projectes compten amb una formació lingüística de nivell avançat en els tres idiomes. A més, a l'hora de redactar les notícies i a l'hora de consultar qualsevol dubte de tipus lingüístic, l'equip de l'Espaitec compta amb l'ajuda del Servei de Llengües i Terminologia, i també fa ús de ferramentes en línia per tal de fer consultes lingüístiques com ara assistents de traducció automàtica (Traductor de Google), alguns que també compten amb la possibilitat de correcció (Softcatalà), diccionaris en línia (Wordreference) o corpus multilingües (Linguee). Aquests fets reflecteixen que els treballadors de les empreses cada vegada compten amb formacions lingüístiques més elevades, de manera que en diverses ocasions on s'han de redactar textos en altres idiomes o fer traduccions, opten per fer ells mateixos aquesta feina. No obstant això, tot i que consideren que compten amb coneixements lingüístics suficients, nosaltres els traductors som els especialistes que ens hem format per a portar a terme eixes tasques.

Aquests dos membres de l'equip han sigut els agents humans que han determinat la conformació de les polítiques de traducció. Encara que asseguren que ni tan sols tenen polítiques lingüístiques definides, els resultats revelen que en realitat no són conscients que sí que les tenen, encara que no s'hagen formalitzat per escrit. El mateix passa amb les polítiques de traducció. Les estratègies lingüístiques són les que marquen les polítiques de traducció, per tant, depenen de la solució que s'adopta en cada situació per resoldre els problemes lingüístics.

Un altre dels factors determinants a l'hora d'establir aquestes normes de comportament ha sigut l'educació bilingüe dels treballadors de l'Espaitec. El cas de l'Espaitec no serà similar al de molts parcs de l'Estat espanyol, però sí que ens trobem amb situacions paregudes en parcs situats a regions bilingües, com ara Catalunya o el País Basc. De fet, hi ha investigacions que indiquen que al Parc Científic de Barcelona també es treballa amb les tres mateixes llengües que a l'Espaitec: català, espanyol i

anglés (Vila, Bretxa i Comajoan, 2012). Si existeixen altres parcs que comparteixen els mateixos factors que determinen les polítiques de traducció, es probable que les polítiques de traducció siguin les mateixes que a l'Espaitec. Cal destacar que, segons el concepte de norma de Toury, es repeteixen les formes de comportament que es consideren adequades per a cada situació. Per tant, si hi ha altres entitats similars a l'Espaitec que compten amb els mateixos recursos i característiques, segurament les polítiques de traducció es regiran per les mateixes normes.

Les estratègies lingüístiques amb les quals compta l'Espaitec s'assemblen a les descrites en *La Guía lingüística para las empresas europeas*, ja que: compta amb una pàgina web multilingüe, contracta traductors o intèrprets per tal d'obtenir un producte de qualitat, tradueix el material promocional i col·labora amb la Universitat local, l'UJI. Les dades mostren, per tant, que se segueixen diverses de les estratègies lingüístiques que es descriuen en la guia lingüística per a les empreses europees, encara que també compta amb les seues particularitats, ja que, òbviament, cada empresa segueix unes polítiques lingüístiques que s'adapten a les seues necessitats.

En resum, els factors que han determinat les polítiques de traducció en l'estudi d'aquest cas han sigut els agents humans, els mitjans de publicació i el tipus de document. La presa de decisions en cada situació s'ha vist afectada per les normes de comportament habituals que s'han establert segons cada context. En aquest cas, els agents humans que s'encarreguen de gestionar el procés de redacció i de traducció o no de la documentació són les persones entrevistades, el Director d'Innovació i Projectes i la Directora de Comunicació. La presa de decisions de cadascú s'ha vist afectada per diferents factors que han caracteritzen l'Espaitec, com ara la falta de recursos, el nivell de formació lingüística dels membres del Parc i la col·laboració del SLT de la Universitat. Com a conclusió s'extrau que la presa de decisions no es porta a terme de manera aleatòria, per tant el comportament dels agents socials es regeix per normes que s'han anat establint amb el pas del temps, sempre tenint en compte els recursos que tenen a l'abast.

6. CONCLUSIONS

A partir de les entrevistes realitzades a dos membres de l'Espaitec, s'ha fet una anàlisi de les dades obtingudes de les transcripcions, que ha servit per analitzar les polítiques de traducció que regeixen en aquesta empresa. A l'hora de determinar les normes que regeixen aquestes polítiques, s'ha fet una descripció del context en el qual s'esdevé el procés de traducció. Han sigut els agents humans els que determinen les polítiques de traducció tenint en compte els requeriments de cada situació. Els factors determinants de la consolidació d'aquestes polítiques són: el personal qualificat amb coneixement d'idiomes, els recursos econòmics limitats, l'ajuda de la Universitat, la preocupació per la bona imatge de l'empresa, les possibles repercussions econòmiques d'una mala traducció i la localització del Parc en una regió amb dues llengües cooficials.

Després d'haver realitzat l'anàlisi de les dades obtingudes mitjançant les entrevistes i d'haver fet la discussió sobre l'anàlisi basat en la teoria per poder fer les interpretacions a partir de la informació recollida, es poden definir les polítiques de traducció a l'Espaitec, que són les següents:

- Documentació que es tradueix:
 - La traductora autònoma tradueix de l'espanyol a l'anglès: les notícies, part de la documentació legal i els contractes internacionals. D'aquesta manera els agents humans entrevistats s'asseguren la rapidesa i la fidelitat de les traduccions. La decisió ha estat presa per la Directora de Comunicacions, marcada pel temps i per les possibles repercussions econòmiques.
 - El Servei de Llengües i Terminologia tradueix de l'espanyol al català o a l'anglès: les publicacions a la pàgina web, part de la documentació legal i el material promocional. La Directora de Comunicacions opta per comptar amb aquest servei, ja que forma part de la Universitat per a fer traduccions que no precisen d'una prompta data d'entrega o publicació.
- Documentació que no es tradueix:
 - La traductora autònoma revisa els informes. Aquests han estat redactats prèviament en anglès pel Director d'Innovació i Projectes, i així s'assegura que no hi haja errades en la redacció de les publicacions.

- El Director d'Innovació i Projectes és qui redacta els projectes directament en anglés i els presenta sense corregir-los. Considera que no mereix la pena fer la despesa, ja que es pot donar el cas que no s'accepten els projectes i, a més, mai se'ls han presentat inconvenients per la redacció.

- Per a la documentació que no es tradueix ni es revisa, s'utilitzen ferramentes en línia per fer consultes lingüístiques, correccions o traduccions. Ambdós agents humans entrevistats compten amb coneixements avançats d'espanyol, català i anglés, i en ocasions consideren que només escau fer servir aquestes ferramentes per a la redacció.

Segons les respostes dels entrevistats, per a ells les polítiques de traducció no estan definides, ni tampoc les lingüístiques. Tot i això, a partir de la teoria de la norma de Toury, es prova que s'han establert certes convencions socials que determinen quan es fa una traducció segons quin tipus de text es tracta, encara que no s'hagen formalitzat per escrit. Per tant, després de tot, es pot demostrar que hi ha unes polítiques de traducció establertes, tot i que el personal no n'és conscient, sobretot aquell que pertany a disciplines diferents a la Traducció.

Per tant, a partir d'aquestes reflexions, es pot extraure la hipòtesi ex post que les polítiques de traducció s'esdevenen en qualsevol situació on es decideix o no fer una traducció. La norma que regeix és el factor que determina de la presa de decisions, i alhora depèn del producte, el procés i la funció en cada context, és a dir, què es tradueix, com es tradueix i amb quina finalitat.

En les polítiques de traducció que s'esdevenen en el cas de l'Españitec, es reflecteix que només es compta amb els serveis de traducció en ocasions puntuals, encara que la situació requerisca de la seua presència. El fet que es compte amb especialistes de la traducció està determinat pels coneixements lingüístics que tenen els treballadors, ja que, de no tenir-los, haurien de comptar amb la col·laboració de traductors més a sovint.

Encara que els membres d'una empresa es puguen defensar quan utilitzen llengües diferents de la materna, no són conscients que els especialistes en portar a terme les tasques de traducció, correcció i revisió de la redacció són els traductors o especialistes en llengües. El problema normalment resideix en la falta de conscienciació lingüística dels treballadors.

Aquest fet, a més, s'ha vist reflectit en les entrevistes. La metodologia de recollida de dades qualitativa a partir de l'entrevista ha permés obtenir la visió del procés d'internacionalització de l'Españec per part de dos dels membres segons les pròpies concepcions del món real. Per aquesta raó, a més, durant l'entrevista s'han anat fent inferències sobre la concepció de la realitat des del punt de vista dels entrevistats, al mateix temps que la persona entrevistadora també ha inferit en l'anàlisi de les dades. Es tracta d'entendre els participants «*on their own terms and how they make meaning of their own lives, experiences, and cognitive processes*» (Brenner, 2006: 357 citat en Yin, 2011: 135). No obstant això, aquesta és una de les característiques d'aquest mètode de recollida de dades per fer estudis empírics.

El marc teòric escollit ha sigut l'idoni per poder fer un estudi descriptiu de les normes que regeixen el procés de traducció en el context d'internacionalització d'una empresa. Primerament, la *Guia* sobre les estratègies lingüístiques de les empreses ha servit per fer-se una idea d'allò que cal fer per tal de millorar com a empresa en l'àmbit internacional. Després, s'ha demostrat que la Traducció és un esdeveniment social, en el procés de la qual participen diferents agents socials que pertanyen fins i tot a disciplines diferents. Les decisions han estat marcades per normes establertes al llarg del temps, segons la situació els agents actuen d'una manera o d'un altra, marcats per una norma, no ho fan de manera aleatòria.

Amb aquest treball es fa una contribució als estudis de Traducció, concretament de les polítiques de traducció. Qualsevol treball d'investigació relacionat amb aquest camp resulta útil per seguir analitzant les característiques de les polítiques de traducció en contextos diferents. De cara al futur, a més, aquests tipus d'estudis d'investigació s'han de seguir portant a terme per tal de conscienciar al públic del valor de la nostra professió.

7. BIBLIOGRAFIA

- BJÖRKMAN, BEYZA (2013). *English as an Academic Lingua Franca*. Boston: De Gruyter Mouton. [Versió de ProQuest Ebrary]. Recuperat el 25 de maig de 2016 de <http://site.ebrary.com/lib/universvaln/detail.action?docID=10662041>
- BRENNER, MARY E. (2006). Interviewing in educational research. En GREEN, JUDITH L., CAMILLI, GREGORY i ELMORE, PATRICIA B. (Eds.), *Handbook of complementary methods in education research* (3a ed.), 357–370. Washington: Associació Americana d'Investigació Educativa (AERA).
- CASTELLS, MANUEL (2003). *L'era de la informació. Economia, societat i cultura. Volum I; La societat xarxa*. Barcelona: Editorial UOC.
- COMISSIÓ EUROPEA (2011). *La Guía lingüística para las empresas europeas – Comuníquese con éxito en sus operaciones comerciales internacionales*. Luxemburg: Oficina de Publicacions de la Unió Europea. doi: 10.2766/91012
- CONDOM, PERE i LLACH, JOSEP (2008). Parcs científics i tecnològics. La creació de nous entorns favorables a la innovació. En *Paradigmes: economia productiva i coneixement*, 0 - maig, pp.141-149. [Revistes Catalanes amb Accés Obert - (RACO)] Recuperat el 22 d'abril de 2016 de <http://www.raco.cat/index.php/Paradigmes/article/view/223830>
- ESPAITEC (s.d.). *Espaitec / Parc Científic, Tecnològic i Empresarial. Universitat Jaume I de Castelló*. Recuperat el 23 de març de 2016 de <http://espaitec.uji.es/>
- EDWARDS, ROSALIND i HOLLAND, JANET (2013). *What is qualitative interviewing?*, Londres: A&C Black.
- GRIN, FRANÇOIS (2009). Economic Considerations in Language Policy. En RICENTO, THOMAS *Language and Social Change: Introduction to Language Policy: Theory and Method (1)*, pp.77-94. Hoboken, GB: Wiley-Blackwell. [Versió de ProQuest Ebrary] Recuperat el 22 de maig de 2016 de <http://site.ebrary.com/lib/universvaln/reader.action?ppg=89&docID=10301248&tm=1463931462383>

- JAMES, ALLAN R. (2000). English as a European lingua franca: Current realities and existing dichotomies. En CENOZ, JASONE i JESSNER, ULRIKE (Eds.) *English in Europe: The acquisition of a Third Language*, pp. 22-38. Clevedon: Multilingual Matters.
- MASON, JENNIFER (2002). *Qualitative researching*, Londres: SAGE.
- MEYLAERTS, REINE (2011). Translational Justice in a Multilingual World: An Overview of Translational Regimes. *Meta: journal des traducteurs / Meta: Translators' Journal*, 56, 743-757. doi: 10.7202/1011250ar
- TOURY, GIDEON (2004). *Los estudios descriptivos de la traducción y más allá. Metodología de la investigación en estudios de traducción*. Madrid: Cátedra.
- (2012). *Descriptive Translation Studies: And Beyond (Revised Edition)*. Filadèlfia: John Benjamins Publishing Company. [Versió de ProQuest Ebrary] Recuperat el 23 de març de 2016 de <http://site.ebrary.com/lib/universvaln/detail.action?docID=10620935>
- TRACY, SARAH J. (2013). *Qualitative Research Methods: Collecting Evidence, Crafting Analysis, Communicating Impact*. Chichester: John Wiley & Sons.
- VILA, F. XAVIER.; BRETXA, VANESSA i COMAJUAN, LLORENÇ (2012). Llengües i globalització en el món de la recerca: els coneixements i els usos científics al Parc Científic de Barcelona. *Caplletra*, 52, pp. 35-64. Recuperat el 22 de maig de 2016 de <http://hdl.handle.net/10854/2643>
- YIN, ROBERT K. (2011). *Qualitative Research from Start to Finish*. Nova York: The Guildford Press.

8. ANNEXOS

Entrevista 1.

Núria Monzonís: Eres el Director en Innovació i Projectes, exactament la teua tasca en què consisteix?

José Antonio Bertolín: Bé, el que faig és bàsicament, a banda de que tinc més gorres, perquè fas un poc de tot, en la part d'innovació i projectes el que intente d'alguna manera és identificar projectes estratègics que puguen ser interessants per al parc i sobretot en repercussió per a les empreses del parc i per a l'entorn en el qual es mou el parc. Aleshores, per part d'innovació el que intente d'alguna manera és identificar hibridacions de coses que passen al teu voltant i que connectant-les fas que això es puga convertir en alguna cosa útil per a algú i sobretot identificar estratègies dins d'allò que és l'evolució del parc des del punt de vista de l'entorn d'innovació de l'economia i l'ecosistema d'innovació on es mou el parc. Després, això es conforma en un conjunt de projectes, i els projectes s'elaboren, es veu l'estimació del projecte, l'impacte que pot tindre i a qui li pot afectar, tot això és el que elabore jo. Aleshores, molts d'eixos projectes, poden anar a convocatòries europees, convocatòries regionals o convocatòries locals. La Diputació també trau algun tipus de convocatòria. Aquests projectes sempre van girant al voltant de que tinguen impacte en les empreses del parc, que tinguen impacte també amb la Universitat i que directament o indirecta tinguen impacte en el parc.

N.: A l'hora de presentar els projectes a nivell local o nacional en quin idioma es redacten?

J. A.: Quan són nacionals, sempre en castellà, quan són internacionals o europeus sempre en anglés.

Després, també publique prou *papers* a conferències que són propícies a ser traduïdes.

N.: Redactes tu directament en anglés els papers?

J. A.: Al final tot ho faig en anglés, el meu anglés almassorí, perquè em resulta més fàcil pensar en anglés que fer-ho en castellà i que després algú ho traduïska i no agafe el sentit que li vull donar, aleshores ho faig tot en anglés i després ho envie a un servei de

traducció que tenim que ho verifica i és més ràpid perquè ells ho agafen i revisen la gramàtica, però el sentit ja el veuen.

N.: Aleshores tu prefereixes transmetre la idea en anglés perquè no hi haja confusió...

J. A.: Sí, intente pensar en anglés, aleshores la idea l'intente pensar en anglés i tampoc sóc un docto en anglés.

N.: Quins coneixements tens en anglés?

J. A.: L'única titulació que tinc és *l'Advanced*.

N.: Que realment ja és un nivell alt...

J. A.: Sí, de fer done conferències en anglés. El que passa és que, a l'hora d'escriure, gramaticalment sempre hi ha coses com expressions, etc. que vas aprenent a mesura que vas llegint les correccions i vas llegint coses dels altres i ho incorpores al teu llenguatge.

N.: I com són temes específics...

J. A.: L'avantatge que té és que no és literatura Shakespeariana, per tant sempre al voltant de la tecnologia, la ciència, la innovació quasi tot el vocabulari és semblant, no hi ha problemes que no entengues algunes paraules... més que res és la forma gramatical, on alguna vegada fiques alguna cosa on no toca i aleshores ahí preferisc, en eixe sentit, una revisió. Igual que en valencià, si he d'escriure alguna cosa, ho faig jo i després ho passe a revisió. També és cert que per a temes de pàgines web, que ja t'ho contarà Esther, la part de valencià i d'anglés, ella passa directament en castellà les coses a la nostra traductora i en cas de valencià ella ho passa a la nostra Universitat. Jo la part d'anglés me la treballe jo, els articles que escric en anglés, perquè és una forma de dir què és allò que vull dir, una altra cosa és que després l'expressió es puga millorar, però em costa més fer-ho en castellà i passar-ho i que ella veja el que jo vull dir en castellà. Perquè després ho llig en anglés i dic, açò no és el que jo volia dir.

N.: Aleshores el que fan els especialistes en llengües és la correcció dels informes o *papers*?

J. A.: No, jo només passe a revisió el que són *papers*, perquè les propostes a projectes europeus no passa res.

N.: Ho envies directament conforme ho redactes tu?

J. A.: Clar, ho envie i no perc temps, perquè tens molts que fer. Per ara he presentat 25 o 30 projectes europeus, però clar, els projectes europeus són texts molt concrets, no d'una llargària molt gran.

N.: Són curts? Quant més o menys?

J. A.: Pot ser són unes 15-20 pàgines però són coses prou manejables i ahí no miren tant la qualitat de l'anglès. Mentre s'entenga allò que estàs escrivint... Si ho tinguera que passar per traducció cada vegada i són projectes que de vegades t'ho donen i de vegades no...

N.: Aleshores el cost no valdria la pena...

J. A.: Clar, el cost que estàs implicant ahí... Els *papers* en les conferències és diferent perquè per a l'evaluació sí que demanen un nivell *proficiency* de l'anglès. Aleshores, jo he arribat a enviar *papers* escrits en el meu anglès i ha passat, no he tingut cap problema. Però perquè quede la cosa un poc millor, si em dóna temps, que de vegades no em dóna temps, sí que ho repasse, li pegue mirades, mire a veure què tal i ho envie i me'ls han concedit igual. I si tinc temps, almenys un 80% del *paper* fet, el passe ja a revisió i el 20% ja l'escriu jo. Aleshores, ahí sí que intente recolzar-me perquè el que vull sí que és que l'avaluador que revise el *paper* veja una certa qualitat lingüística perquè després ho puntuïn per poder-ho publicar i això sí que ho considere més important. El projecte em té igual, perquè una vegada el lliges, poden puntuar la idea, però després això no queda escrit públic.

N. : Clar, els *papers* els publiquen però els projectes no.

J. A.: Clar, els *papers* després els publiquen en una revista o un *magazin* i vols que estiguen un poc més decents. I el que més escriu són *papers* en anglès, en castellà no m'ix, al final m'he acostumat.

N.: I en cap moment vos han posat algun problema en algun projecte?

J. A.: De que no s'entenga? No, bé, sí que m'han passat al revés, que he fet presentacions ací en Espanya de projectes europeus i en compte de fer-ho en castellà ho faig en anglés perquè els meus socis eren tots europeus, aleshores hi ha projectes en els quals l'hongarés escriu en hongarés, i a tu només et dona un resum perquè els hongaresos no controlen molt l'anglés, per exemple. Jo sempre que faig un projecte europeu ho faig en anglés. El que m'ha passat un parell de vegades és que ho he fet en anglés i qui ho ha anat a llegir castellà no ha entés res del que jo volia dir perquè el seu nivell d'anglés era més baix. El mateix projecte l'he compartit en socis europeus i ho han llegit i m'han dit que ho han entés que està perfecte, en canvi, li ho passes a un espanyol i resulta que el seu anglés és més cutre, lligen i no entenen. Diuen que algunes coses no estan bé... però està tot explicat ahí, i eixa és la dificultat que he tingut.

N.: Aleshores han tingut problemes de comprensió els espanyols amb l'anglés. No han contractat ningú que els traduïska els documents?

J. A.: No ho sé, però si realment hi ha projectes europeus en convocatòries europees, encara que l'avaluador siga espanyol, el projecte deuria estar escrit en anglés, clar, són projectes europeus. I en més motiu si els socis que tens són europeus, perquè voldran llegir allò que vols fer. Si no, no s'enteren d'allò que estàs plantejant i no pots parar-te a fer una traducció en anglés i una altra en castellà i anar actualitzant-la cada vegada només perquè els altres puguin llegir el que estàs presentant, és un cost ridícul, de temps sobretot, no de diners. És un problema de concepció que hi ha al nostre país, el tema de l'idioma està un poc xungo, prou.

N.: Perquè vos comuniquen tota l'estona en anglés, no?

J. A.: Entre socis clar, i totes les conferències que tinc, i com treballa prou, ja que a banda de Director en Innovació i Projectes, diguem que em dedique més a la presència internacional del parc i el Director General treballa més a nivell local, regional, nacional. Aleshores, joestic en la part internacional i cada dos per tres estic a Brusel·les, vaig a conferències internacionals, he d'anar la setmana que ve a Amsterdam a unes conferències, no participe com a ponent però sí que participe a principi de juny en unes altres a Amsterdam també, i torna altra vegada, en setembre estic a Moscó, dono una conferència, en Heidelberg a Alemanya i després vote a Trieste a donar una altra conferència. Aleshores, jo em meneje més en la part internacional, ja em meneje més

agust perquè he estat tota la vida més en la part internacional abans de vindre aquí, i aleshores ho faig tot en anglés.

N.: He vist que teniu relacions amb l'IASP i amb l'European Network of Living Labs. Quan vos comuniqueu amb ells, també ho feu en anglés?

J. A.: Sí, de fet a l'IASP jo sóc membre, sóc l'*Advisor Council*, que és el conseller assessor de l'IASP, per a fer temes de polítiques, d'estratègia, de l'accés als parcs, que són 400 parcs en 70 països i sempre és en anglés. A més, tenim un grup d'experts on som 4 o 5, tenim un brasiler, un danés, un alemany, un canadenc i jo, i només en anglés, per descomptat. I en la ENoLL sóc membre del *Council*, de la direcció de l'equip directiu, som 10, 12 o 15, no ho sé. Del *Council*, de la xarxa som 150 i en tot el món sempre és en anglés, sempre. Estic intentant aprendre francès i alemany pel meu compte, però ha de ser pel meu compte perquè no puc anar a classe de res.

N.: Ací a l'Espaitec no teniu cap tipus de cursos? Cadascú ja es prepara pel seu compte?

J. A.: No. Com a mi el tema de les llengües m'agrada, he estat per ahí. L'any 1998 vaig estar treballant a Amsterdam, en Alemanya vaig fer un curset d'alemany i ara estic refrescant les coses, no per a mantindre una convers molt fluïda, però almenys per a començar converses. Aleshores el tema del llenguatge per a mi és molt important perquè és un obridor de portes. De fet, quan parle amb gent, treballo molt amb turcs, grecs, gent del centre d'Europa, aleshores les conversacions les arranque en llenguatge natiu i després de saludar em passe a l'anglés. I això d'alguna manera trenca molt el gel perquè veuen l'esforç que tu fas.

N.: Aleshores creus que això t'apropa més?

J. A.: El llenguatge és un vehicle de comunicació, per això a voltes el tema de gastar el valencià l'espanyol o l'anglés a mi em pareix una *xambà*. És a dir, tindre la necessitat de tindre l'espanyol i el valencià en tot allò que fas... el castellà i el valencià, perquè els dos són idiomes espanyols, em pareix una *xambà* perquè és un vehicle, no ha de ser una barrera. Aleshores, a mi em té igual parlar en una cosa o una altra, el que no vull és triplicar i ara ens toca triplicar tot, almenys castellà i valencià, una *xambà*. Però clar, jo per exemple el turc l'he treballat una vegada, aleshores quan conec a gent turca primer em dirigisc en turc amb ells i després parle anglés, perquè estic molt limitat pel temps,

no per altra cosa. [...] Clar, després et dones compte que la gent veu que fas un esforç i s'obri molt i et veu d'una altra manera.

El tema de parlar anglés a voltes et dóna un estatus, els francesos de vegades t'odien si els parles en anglés, no els agrada gens que els parles altres llengües, aleshores els has de parlar en anglés. [...] En francès només sé dir quatre coses, però eixe tipus de coses ajuden.

N: Dóna una millor imatge, no?

J. A.: Dóna la imatge que vols apropament. Els anglesos el problema que tenen, o els americans, és que no saben més que anglés. Clar, hi ha un percentatge molt gran de població que parla anglés, com a molt algú sap parlar espanyol però no volen mullar-se més perquè no tot el món el parla i això sempre limita. Aleshores, després et trobes a danesos, et trobes a finesos, que parlen 4 o 5 idiomes i clar, això és una obertura tremenda. [... 16:15]

N: Bé, crec que ja m'has respost a tot allò que et volia preguntar, així que moltes gràcies.

J. A.: I ahí què és allò que estàs fent ara?

N: Estudiaré les polítiques de traducció, les normes que se segueixen. Aleshores jo analitze el cas concret d'un Parc Tecnològic, Científic i Empresarial, és a dir, a l'hora de traduir alguna cosa, què feu, quan, quina documentació, quina finalitat té, és això el que jo estudiaré.

J. A.: Sí, nosaltres la política que portem bàsicament és eixa, s'elabora la part de comunicació externa com ara la web o Facebook. Facebook no tant, però la pàgina web sí, ja que l'hem de fer en tres idiomes, aleshores fas la carpeta castellà i després li ho envies a traducció de l'UJI i ho tradueixen al valencià. Després *copy paste* i ho pegues i ja està. Ja veus, això sempre és un problema, allò ideal seria que hi haguera un *Google Translator* pel tema de l'esforç. Si eres una empresa local, no tens cap problema, però si comences a manejar-te en un àmbit internacional, és una *locura* fer-ho en castellà, en anglés, en valencià,... Seria millor i sóc més partidari, a més una vegada ho vaig descobrir i no he aconseguit donar-li més força a l'esperanto. L'esperanto, de fet, hauria

de ser el llenguatge vehicular europeu, perquè es va crear com a llengua de la pau, el problema de les guerres, un dels seus factors, és la llengua. Les reticències de la gent es disparen per la llengua. I quan vaig llegir una cosa a través del Màster de la Pau d'ací, que l'esperanto es considera llengua de la pau, és de veritat, tot el món deuria conèixer l'esperanto. Tu coneixes la teua llengua, però tot el que tu fages de cara portes a fora hauria d'estar escrit en un llenguatge i avant, que fóra únic. Clar, tu en Europa estàs pagant ara 25 traduccions de cada paperet que ix, saps el que costa això? Bé, li llevés feina als traductors, ho tinc clar, però si estàs aprenent esperanto, ho podries fer igual i seria un llenguatge i avant. Si sóc un croata ho llig i no he de saber res més.

N.: Aleshores proposes que hi haja una llengua franca que en comptes de l'anglès siga l'esperanto.

J. A.: Sí, només hi ha 180-200.000 persones que parlen esperanto, jo vaig començar a aprendre'l en la fundació d'esperanto espanyola i és molt interessant i hi ha molts seguidors . Això reduiria costos d'una manera brutal, però mira. Tu al país tens l'euro i l'esperanto, a nivell de col·legis s'aprén l'esperanto i si un xiquet se'n va de Croàcia on siga no cal que sàpiga anglès, per a què ha de saber-ho?

N: O siga, com a llengua internacional?

J. A.: A nivell europeu i a nivell internacional també per a que un xinès parle amb tu, també. Però pense que té més sentit dins del marc europeu, per descomptat, hauria de ser una condició *sine qua non* el parlar-lo, perquè el llatí no van a voler parlar-lo, aleshores... El llatí abans era la llengua franca, en temps dels romans, aleshores podria ser un equivalent del llatí en la Unió Europea. Seria molt més productiu, tindries una pàgina web només en un idioma, l'esperanto, castellà i esperanto, punt.

N: Aleshores, la llengua pròpia l'utilitzaria cadascú a casa o al seu Estat o país.

J. A.: Clar, no et lleven allò únic, el que passa és que no té sentit que tu parles un altre idioma que no siga una cosa que et servisca per a comunicar-te amb els demés. Per què has d'aprendre 8 idiomes? Si aprens un que siga internacional, amb eixe et meneges i després tens l'altre a ta casa per a les coses locals, per al poble i tal, però el llenguatge vehicular cap a fora siga un únic i no tindries problemes en haver d'aprendre xinès, esperanto i punt. Jo pense que seria el seu fort.

N: Interessant perquè mai li ho havia escoltat a ningú.

J. A.: Sí, la veritat és que m'ha paregut un tema molt interessant. I sobretot, ja et dic que de polítiques de traducció et gastes una pasta brutal traduint 25 papers a 25 idiomes i tindre ahí un grup de gent traduint, a més, *traducció simultània* per cada país, per cada llengua. Tu no eres polític? Doncs aprén esperanto, punt. Te'n vas a Europa i parles esperanto, vens a casa i parles espanyol. I aleshores no tindries cap problema, podries parlar en qualsevol. I a més l'esperanto és molt fàcil, no té... és una parida d'idioma. [...]

El que passa és que s'ha creat un negoci al voltant de la traducció perquè ningú vol aprendre més d'allò seu. Ara bé, si tot el món tinguera una consciència d'un tema únic, d'un Estat únic, d'una Europa única... Ara tens una moneda que tampoc és que siga fins allà i ara tens un llenguatge, que no és una cultura, la teua cultura és teua, i això és un llenguatge artificial de connexió, que és per a allò que serveix.

N: Vosaltres vos comuniquéu en l'àmbit europeu sobretot, i fora d'Europa?

J.A.: Sí, i fora d'Europa també. Bé, jo personalment europeu perquèestic treballant amb institucions europees, per presentar els projectes i per la Xarxa Europea de Living Labs, però després a nivell internacional també bàsicament en quasi tots els països, contacte en quasi tots els països.

N.: En anglés, no?

J. A.: Sí, i perquè el meu francès... Per Àfrica del Nord em toca parlar en anglés, Tunísia és més francesa, aleshores de vegades et costa trobar algú que sàpiga anglés per a parlar amb tu. Per això vull aprendre francès. Els africans també, a Nigèria hi ha alguns que parlen anglés, però després te'n vas a la *Costa de Marfil*, que parlen francès, o si te'n vas a Angola, allí es parla portugués.

N.: Perquè clar a Amèrica del Sud en general, on parlen espanyol no hi ha problema. Creus que hi ha una major comunicació al parlar amb ells en espanyol?

J. A.: No, bé, depén de com. Vas allí i t'entenen, però són cultures molt diferents. Però clar, la gent va més còmoda a Xile, Argentina i tal perquè no has d'anar fent traduccions o és més fàcil a l'hora de donar conferències.

N.: Aleshores, a part de la llengua, la barrera cultural i les costums de cada persona també influeixen.

J. A.: Home, això és el que més influeix.

N.: I això ho notes igual en Amèrica del Sud que en tota Europa?

J. A.: Sí, vaig estar vivint dos anys en Mèxic i la cultura mexicana no té res a veure, és molt diferent, i parlen un llenguatge paregut. I en Europa també hi ha moltes cultures diferents.

N.: Bé, doncs crec que ja acabem, moltes gràcies.

J. A.: No, home, qualsevol cosa. Estic a la teua disposició, ja ho saps.

Entrevista 2.

Núria Monzonís: Primer que tot volia agrair-te el teu temps i la teua col·laboració en el meu Treball de Fi de Grau.

Esther Ramo: Un plaer.

N.: Tu eres la Directora de Comunicació, voldria que m'explicares en què consisteix la teua tasca, perquè t'encarregues del màrqueting, de les comunicacions i eixes coses, no?

E.: Sí, lo que nosotros hacemos es, como método de comunicación, un *mix* entre todo lo que sucede en el entorno de las empresas del parque y entre la unidad y gestión del parque Espaitec con el Servicio de Comunicación de la UJI. Por ejemplo, una empresa con su proyecto europeo evidentemente quiere hacer difusión, me lo comunica a mí, preparamos o le ayudo a hacer la nota de prensa, y yo enseguida contacto con Comunicación de la UJI para ver cómo tienen su agenda i para que me hagan un hueco para poder hacer difusión. Optamos por hacer esto porque como Parque Científico de la UJI, es más interesante, y también la repercusión de las noticias es mayor si la entidad que emite la información es la UJI en lugar de Espaitec, y esto es un poco lo que hago con la parte de comunicación. Esa información, se redacta en notas de prensa, en noticias, y es tanto de lo que hace Espaitec como unidad gestora, como de lo que hacen las empresas. Hay empresas grandes que tienen su departamento de comunicación, como por ejemplo Grupo Gimeno, entonces lo que hacemos es coordinarnos. La Directora de Comunicación de esta empresa y yo nos coordinamos antes de hacer una difusión. Luego hay empresas pequeñas o emprendedores que no tienen recursos y me dicen: «Esther, yo he pensado en esto», y yo digo, «vale», y lo redactamos. Todo esto lo hacemos con el Servei de Comunicació. Lo que sí que tenemos propio son redes sociales y ahí sí que hacemos difusión nosotros y estamos siempre atentos un poco a lo que hacen los agentes más principales para estar en contacto. Por ejemplo, si Espaitec publica algo, intentamos llamar a la UJI para que se haga eco de ella y viceversa. Esa parte de comunicación. Luego también pongo en contacto a empresas de diferentes perfiles para fomentar el *networking*, que se conozcan entre ellas, sinergias, proyectos en colaboración, entre otras cosas. Pero eso es lo más importante por la parte de comunicación.

N.: Y normalmente las comunicaciones las redactáis en español o en valenciano...?

E.: Nosotros por política lingüística tenemos la página web del Espaitec antigua, cuando la hicimos la estrategia de Espaitec se centraba en público nacional i público internacional, teniendo recursos muy escasos que son mis dos manos para poder hacer todos estos contenidos. Entonces, por falta de recursos optamos por hacer una página web en castellano e inglés. Ahora con la nueva página web que se acaba de publicar hemos optado también por hacerla, y nos parece conveniente también, en valenciano. Lo que hacemos a la hora de crear la nueva página web es la redacción de los contenidos en castellano, que estaban hechos todos por parte de Espaitec y después se tradujeron al valenciano a través del Servei de Llengües i Terminologia de la UJI del Servei de Traducció. Les pasábamos los contenidos y ellos nos los devolvían en valenciano y en inglés también. Eso para hacer lo que es el grosor de información de la página web y todas las secciones abducidas también. Ahora lo que hacemos es: cada sección nueva Espaitec la hace en castellano y en valenciano, y para hacerlas en inglés, a no ser que sea, por ejemplo, un evento común de información, contamos con la colaboración de una traductora externa. Cualquier noticia que hacemos de difusiones en el Servei de Comunicació lo hacemos en castellano y en valenciano, lo hace el Espaitec. Par la noticia en inglés, yo tengo en la página la noticia en castellano y en valenciano, así que copio un texto, se lo paso a Helen, la traductora, en este caso la proveedora con la que tenemos una dinámica de 24 horas. Entonces intentamos que en 24h los contenidos estén en la página web en castellano, en valenciano y en inglés, lo intentamos. Por ejemplo ahora tenemos una noticia de la semana pasada que no me ha dado tiempo ni siquiera a publicarla, porque he tenido que hacer otros programas, más una convocatoria... o sea, un montón de tareas. Pero como procedimiento interno es un poco eso lo que hemos marcado más o menos.

N.: Claro, porque las comunicaciones internas las redactáis vosotros en valenciano o en castellano, no?

E.: No tenemos una política lingüística definida, pero a nivel interno, cuando hacemos difusión de las empresas, lo hacemos todo prácticamente en castellano y a nivel UJI lo hacemos en valenciano, luego en castellano y luego en inglés. Pero insisto, con las empresas lo hacemos únicamente en castellano porque no intentamos hacer que sea el típico *mailing* con un montón de texto, hacemos una imagen gráfica. Entonces, hacer esa imagen gráfica y ese texto en tres idiomas supondría el triple de tiempo o igual el

triple de personal del cual ahora no disponemos. Aunque si una empresa, por ejemplo, porque sabemos que hay empresas en las que siempre hay un interlocutor que hable valenciano, ahí sí que adaptamos el mensaje, tanto Paco, Juan Antonio, yo, o quien sea del equipo en función del interlocutor en valenciano, castellano o inglés.

N.: És a dir, que si coneixeu l'interlocutor que forma part de l'Espaitec...

E.: I parla valencià, li parlem en valencià. O si escriu en valencià, o per telèfon, sí. Però el fet de no fer les comunicacions en les dues llengües oficials és perquè tenim falta de recursos. A l'hora d'enviar un *e-mail* d'una empresa, ho envie en funció de amb qui parle, evidentment en empreses estrangeres ho fem en anglés també.

N.: I en les empreses estrangeres o les d'ací, quan utilitzeu l'anglés ho feu amb els vostres coneixements d'anglés?

E.: Sí, la gran part de l'equip sí que té prou coneixement, jo per exemple sí que tinc l'*Advanced* d'anglés, Juan Antonio també ho té, Paco no però sí que ha viscut a Estats Units, jo he viscut a Escòcia...

N.: O siga, teniu certa formació realment.

E.: Si, d'idiomes tenim de valencià, doncs el mitjà, el superior... tenim diverses titulacions també. Clar, ho treballem per poder fer això, la comunicació més propera a la gent, a l'interlocutor amb el qual parle.

N.: Val, aleshores vosaltres el que feu és enviar les comunicacions al Servei de Terminologia perquè ho tradisquen.

E.: Això ho vam fer quan vam haver de traduir la pàgina web, la nova. Ara per ara, quan enviem una notícia i l'hem de traduir, ho faig jo directament. A no ser que tinga qualsevol dubte, aleshores sí que ho comente. Tenim també informació, intentem seguir els consells del Servei de Traducció per a fer-ho com toca, i si tinc qualsevol dubte, parle amb ells. Què passa, nosaltres a un ritme d'empresa... Vull dir, el Servei de Traducció no deixa de rebre traduccions de tota l'UJI, no te la miren al moment o en 24h, i jo amb Hellen, com és una proveïdora externa, podem pactar la forma de fer les coses. Al Servei de Traducció, de Llengües i Terminologia, tenen un fum de treball,

aleshores la meua nota per a traduir, necessite 24 hores i me la donen en 48-72h. En funció del contingut... Per exemple, la memòria d'Espaitec l'enviem amb temps perquè el Servei de Traducció la torne, però si tenim una notícia ho fem nosaltres. De fet, tota la comunicació que ve per part del Servei de Comunicació està en castellà i en valencià, aleshores nosaltres el que fem és copiar, donar una miqueta de forma i posar-ho a la pàgina web, ja ha passat la supervisió que diguem del Servei de Traducció, ve de part del Servei de Comunicació.

N.: Aleshores, quan voleu alguna cosa ràpida, contracteu la traductora.

E.: Amb anglés ho fem així perquè també el Servei de Llengües i de Traducció, Javi, tampoc té molts recursos i l'única forma que vam trobar perquè fóra ràpid, era així. També és cert que nosaltres tenim, en eixa línia... tota la difusió que fem, tenim una convocatòria de la Generalitat Valenciana. Aleshores, són despeses que sí que entren dins d'eixa convocatòria, podem fer una factura i la presentem en eixa convocatòria per justificar-la. Perquè al final és la difusió i sí, ho fem així.

N.: Són una espècie de subvencions?

E.: Són subvencions per a fer difusió científico-tecnològica de les empreses i del parc el que fem, i les despeses de traducció van incloses, aleshores les utilitzem. Contractem un professional perquè ens entra dins del pressupost.

N.: Val, aleshores busqueu reduir els majors costos possibles, no?

E.: Tenim recursos molt limitats i necessitats molt d'empresa. No són el mateix les necessitats d'una empresa, on necessites les coses d'ara per a ara, que al ritme de l'administració, són dos mons. Nosaltres estem al mig. Intentem fer d'interlocutors, però quan necessitem les coses d'ara per a ara, tirem de proveïdors, d'una forma i si no, d'altra. Però sempre qualsevol cosa que hem fet de traducció via SPI amb qualsevol departament de l'UJI, cap problema.

Però per exemple, a les xarxes socials, només tenim publicacions en castellà per el mateix. L'UJI sí que té una pàgina en valencià i una en castellà, però nosaltres no tenim molts recursos i al final fem publicacions en castellà. Abans no fèiem cap publicació en valencià perquè tampoc teníem la pàgina web en valencià, i posar l'enllaç a una web en

anglès o en castellà era una mica, porta d'error. El que fem ara, com ens ve, fem la difusió.

Sí, al Facebook, insistisc, el nostre públic és a nivell nacional, aleshores ho fem en castellà també per al públic objectiu al qual ens dirigim.

N.: Perquè el que voleu és fomentar l'economia ací a Castelló i ajudar a les empreses també a expandir-se.

E.: Eixa és una part, però també tenim un *networking* nacional i internacional, en la part d'internacionalització també portem projectes i tenim *partners* per tot arreu. Aleshores, ajudem a projectes d'ací però també intentem buscar projectes fóra.

N.: Sí, de la part eixa m'ha dit Juan Antonio que s'encarrega ell. I creus que és important que estiga la pàgina web en les tres llengües?

E.: Sí, és important perquè són llengües oficials el castellà i el valencià, i a banda, l'anglès, perquè estem en un món global i ens dirigim a un context global, sí.

N.: I realment, la pàgina web és com la imatge que transmeteix l'Espaitec fóra d'ací també.

E.: Sí, és part de la imatge.

N.: Sí, a part de les persones que formen part de l'Espaitec, etcétera.

E.: Sí.

N.: I les coses que redacteu vosaltres en anglès, perquè m'heu dit que teniu titulacions i formacions vosaltres, vos sentiu segurs o necessiteu en algun moment que algú vos corregisca alguna cosa?

E.: En el meu cas, en les hores de treball, no estic únicament redactant notícies, faig mil coses més, aleshores, no puc dedicar el temps que m'agradaria o que deuria per a fer -ho com toca. En castellà i valencià és fàcil, però quan parlem de llengües estrangeres és interessant també segons el tipus de difusió que siga, que estiga supervisada. Des d'un article que fa Juan Antonio per a un *paper* per a participar a un *Council Meeting* de

l'ENoLL a Brusel·les perquè estiga revisat, ha de tindre una qualitat. O notícies d'una empresa, vull dir, si la notícia és meua i ho faig malament, *mea culpa*, però si és d'un tercer i la faig jo, com a mínim que estiga ben revisada i que siga una informació correcta. Després, redactar un text en tres idiomes, és multiplicar per tres la feina. I de vegades és també una qüestió de temps, ho fem en un idioma i ho passem perquè ho traduisquen perquè estiga ben feta, però també per ajudar-nos a llevar-nos feina de damunt. No és el mateix posar un *post* al Facebook o a Twitter. Després també depén dels continguts que tenen a veure amb la tecnologia, en castellà ja em torne loca. Sempre quan són notícies científiques, té igual que siguen d'informàtica, de biotecnologia, de medicina, nosaltres com a política de difusió el que fem és que l'empresa sempre passa la informació, Espaitec la redacta, Espaitec la torna a l'empresa perquè la verifique i diga *okay* i d'eixa versió final és quan ho fem en valencià, anglés, italià, rus o el que siga, però sempre és eixa política. Aleshores, quan són continguts molt tècnics, jo sí que sé anglés, tinc l'*Advanced*, però tinc manca de vocabulari tècnic en idiomes.

N.: Necessiteu un expert del tema que vos ajude a redactar-ho primerament.

E.: Sí, ajudar a redactar-lo i sobretot revisar, perquè les connotacions poden ser molt específiques, aleshores, sempre revisa l'empresa. També perquè va a ser informació pública i nosaltres com a política ho vam decidir així i a mi m'agrada que abans de publicar cap cosa que no siga meua... Si són coses d'Espaitec ho faig, està Direcció, els responsables de projecte que poden tirar una mà, que poden revisar, però quan és informació de les empreses, l'empresa ho revisa per evitar qualsevol història. I quan és vocabulari tècnic, especialitzat, evidentment en anglés ho fa un professional, perquè jo sé anglés, però no tinc paraules tècniques.

N.: Aleshores depén del grau d'especialitat del text.

E.: Correcte. El contingut del text és molt important [... 15:56].

N.: Aleshores ahí és important comptar amb l'ajuda de professionals de llengua, no?

E.: Sí. Sempre, però en eixos casos més encara. Jo ho veig. Quan li envie informació a Hellen i me la torna traduïda dic, això no ho haguera fet així mai, o eixa paraula no tenia ni idea de que existia. Cadascú és bo en allò seu, vull dir.

N.: Val, aleshores la documentació, o el tipus de text que sí que traduïu és la que es publica, i són les notícies, les comunicacions externes, i la pàgina web. A l'anglès sobretot i quan va fer el canvi de passar al valencià la pàgina web.

E.: Sí. Però també depén, internament quasi tots els documents estan en castellà. Però si tenim algun projecte enviem el document en anglès. A mi m'envien el gràfic en anglès i en castellà. Tenim materials com díptics, tríptics d'informació de l'Espaitec en anglès i en castellà quan anem a una conferència nacional i portem eixe material, o quan anem a una conferència internacional. No ho hem fet en valencià perquè suposaria triplicar el cost per fer eixe material i el públic objectiu al qual ens dirigim és internacional o nacional en este cas. I a nivell local i provincial ens coneixem més o menys, vull dir, és també una qüestió de recursos econòmics, de temps, o humans.

N.: I quan aneu a les conferències estes, a les nacionals no hi haurà cap problema de comunicació, supose, i internacionals parleu vosaltres amb l'anglès que sabeu.

E.: Sí, però mira una cosa interessant. Vam fer en 2012 crec que va ser, un seminari on va vindre Kent Moss, que és un americà del *Meet*. El seminari va ser de dos dies i el vam fer a l'Hotel Jaume I, o no m'enrecorde exactament, i ell tot el seminari el feia en anglès. Amb ell tota la informació, tota la documentació interna i el seminari va ser els dos dies en anglès, contínuament. De fet, les invitacions als participants anaven en anglès perquè realment era una de les condicions per poder participar era entendre l'anglès i eixe seminari el feia Espaitec a Castelló però via l'associació de parcs nacionals. O siga, era un seminari dirigit a tècnics de parcs dirigit a tota Espanya, però com estava impartit per un americà, era en anglès. Al final ens vam adonar que el nivell d'anglès que hi havia era així així perquè de fer al final vam haver de contractar serveis de traducció simultània.

E.: D'interpretació, no?

E.: Correcte, interpretació, sí. Els vam contractar i molta gent va vindre perquè hi havia traducció, hi havia interpretació al moment, si no, no haguera vingut. En este cas nosaltres, a més, tota la documentació que hi havia per a eixe comité específic era en anglès perquè l'interlocutor era americà. Però, també depén de la capacitat d'adaptació, quan tenim projectes amb Diputació parlem valencià i de vegades estan redactats en

valencià, ara també segons amb qui, amb l'interlocutor, que jo crec que també és la part bonica de tindre llengües i més idiomes.

N.: T'apropes més, no?

E.: Clar, a mi m'agrada. Per exemple, parle també italià i m'agrada això, utilitzar l'idioma per poder apropar-te amb l'interlocutor.

N.: Val, aleshores m'has respost a tot el que tenia pensat preguntar-te. Moltes gracies per tot.

E.: Qualsevol dubte...

-

N.: Utilitzeu algun tipus de ferramenta que vos ajude a redactar en els diferents idiomes?

E.: De vegades per a revisar els texts, per qüestió de temps, de recursos, utilitzem ferramentes gratuïtes *on-line*. El Traductor de Google, no és que siga de fiar i sempre ho revisem, el Linguee, Wordreference. I per al valencià utilitzem el Softcatalà, té l'opció de ficar formes valencianes, que el va recomanar el Servei de Comunicació i va prou bé, sempre revisat. No és el mateix revisar que escriure una altra vegada des de zero una pàgina sencera, un full sencer, canvia, aleshores és per això també que no... Però sí, ferramentes vàries.

N.: Està clar que vos preocupeu per escriure correctament i aleshores també feu ús de ferramentes.

E.: Sí. De fet una notícia que, en anglés sobretot, no ha passat una revisió, segons quin tipus de notícia és, preferim no publicar-la a publicar-la malament. Si no passa la revisió, no la publiquem, perquè també ha de tindre un mínim de qualitat en quant a l'hora de donar informació per allò que tu deies, que també la pàgina web és la carta de presentació de cara a l'exterior. Bé siga un públic que parle anglés, que parle valencià, o que parle castellà; volem una informació que estiga ben escrita. I sí, ferramentes utilitzem bàsicament eixes. Softcatalà en el cas del valencià, i Linguee i Wordreference, que m'agrada prou per a la part de sinònims o qualsevol dubte, per la part d'anglés.

N.: I en espanyol?

E.: En espanyol la RAE qualsevol dubte que tenim, jo sempre tinc ahí la icona per obrir... qualsevol dubte, sí.

No sé, també per exemple de cara a *Social Media* o posicionamiento SEO², SEM³, a les pàgines web sobretot SEO. Ara el que estem fent és demanar a les empreses paraules claus, *tags*, que defineixen la seua activitat i les hem traduït, estem traduint-les al castellà, valencià i anglés, per a millorar també el posicionament de la pàgina web de cara a diversos públics. I l'esforç és triple, però bé, com anem a un públic de diversos perfils, estem fent això. Treballem també els conceptes claus de les empreses per a millorar la visibilitat de la pàgina web en els tres idiomes.

N.: A les empreses que formen part de l'Espaitec els ho exigiu en certa manera, no?

E.: Sí, a la pàgina web hi ha una part que és de les empreses i les empreses tenen un accés a una intranet on poden ficar les seues dades. L'única forma de garantir que els continguts de la pàgina web en valencià, en castellà i anglés, relatius a les empreses, estiguen en els tres idiomes és que abans passen un tipus de filtre. Aleshores, quan una empresa s'instal·la al parc, es vincula al parc, ens envien informació bàsica, una descripció curta de la seua empresa, una descripció més llarga, dades de contacte, *tags* i material. Eixa informació inicial és Espaitec, sóc jo qui la puja a la pàgina web en castellà, en valencià i en anglés, amb textos revisats, i en valencià si hi ha qualsevol dubte, amb el servei. Després, les empreses tenen autoritat per entrar a la pàgina web i modificar els continguts. És també la única forma de garantir, jo coneixent a les empreses que van de *vòlit* o que no tenen els coneixements idiomàtics o el que siga, l'única forma de garantir que eixa informació siga correcta i estiga autoritzada equitativament per a totes les empreses és que Espaitec la revise i la publique abans.

²El término **SEO** viene del acrónimo de la expresión inglesa **Search Engine Optimization**, que traducido literalmente sería Optimización para Motor de Búsqueda. Dicho esto, por SEO entendemos al **conjunto de técnicas** empleadas por el productor para que un sitio web esté construido de tal manera que favorezca la indexación de sus contenidos en los principales motores de búsqueda. <http://www.asac.as/es/internet/posicionamiento.asp>

³Al igual que el anterior, el acrónimo **SEM** viene de la expresión inglesa **Search Engine Marketing** y por tanto su traducción literal sería Marketing para Motor de Búsqueda.

En este caso las políticas de posicionamiento van encaminadas a servir de refuerzo del posicionamiento natural, y se articulan mediante la propagación de anuncios promocionales y construcción del denominado linkbuilding o red de links (enlaces).

Després ells poden afegir o llevar alguna cosa, però com a mínim ja, inicialment, ells tenen la informació en els tres idiomes.

N.: Clar, i així ja tens la certesa que allò que han posat està bé.

E.: Sí, perquè si no, coneixent-ho, si li ho donarem a les empreses la part d'anglès estaria mig buida, i la part de valencià.

N.: També és qüestió d'uniformitat, no?

E.: Correcte, sí, els camps eixos.

N.: Perquè cada empresa, a part, té la seua pàgina web.

E.: Correcte.

N.: I ahí ja s'encarreguen exclusivament ells o també ho reviseu vosaltres?

E.: Ahí ja no entrem nosaltres perquè tenim les 65 empreses i ja ens tornariem *locos*. De fet, la majoria només tenen la web en castellà. Encara que a nivell lingüístic hem identificat que ja hi ha empreses que han apostat per anar-se'n al mercat d'Amèrica Llatina per una qüestió idiomàtica, perquè tenen el mateix idioma, perquè no totes, però algunes empreses sí que tenen carències a l'hora d'obrir-se al mercat europeu, perquè l'anglès...

N.: Creus que no tenen interès d'obrir-se a un altre tipus de mercat o simplement creus que el factor important és la barrera idiomàtica?

E.: És una barrera i després també tenim la manca de recursos. Clar, tu estàs començant com a empresa i primer t'has de centrar en allò que saps, on pugues manejar-te bé i després ja veurem com avançar. Però en eixe cas implica contractar algú que conega el mercat, que no només tinga coneixements lingüístics, que també conega el mercat, que tinga experiència,... una sèrie de factors que no es poden permetre. Aleshores és molt més fàcil per a elles començar amb un mercat com a mínim, on eixa barrera idiomàtica ja no està.

N.: Aleshores són els recursos sobretot.

E.: Clar, els recursos. Considera que moltes vegades les empreses quan arriben ací estan en fase inicial, aleshores, els recursos són mínims. És com si et montes una empresa de traducció ara i te'n vols anar a traduir a un lloc on es parle xinés, no et pots anar, t'has de centrar en el mercat i després vas avançant. Els recursos sí que són molt importants.

N.: He vist jo, per exemple, que algunes sí que tenen la pàgina web en anglés, i també utilitzen altres llengües.

E.: Sí, i també hi ha empreses que sí que estan treballant en mercats africans i europeus, vull dir, sí que estan. També depén del tipus d'empresa que siga, si és molt gran o molt menuda. Quan tenim empreses grans, cap problema, hi ha empreses que operen en mig món, de les poques que tenim. I tenen un departament, que clar... Però sí, les que estan arrancant és un altre món, no té res a vore.

N.: Vosaltres normalment aneu revisant periòdicament per veure com van i demés.

E.: [Asentiment]

N.: I després el que publiqueu a la vostra pàgina web ho reviseu vosaltres però de les altres coses ja s'encarreguen ells, independentment .

E.: Sí, ells en les seues webs publiquen el que volen, sí. Nosaltres el que fem és que via xàrcies socials o *tags*,... vigilància tecnològica per dir-ho d'alguna manera, per veure una mica el que estan fent les empreses. Així entre el que ens conten i el que nosaltres podem seguir, a les xàrcies socials ens enterem més, i si fan alguna cosa, ho tuitegem o estem atents, però a l'hora de publicar la informació, ho fan elles. De fet, també hi ha empreses que tenen el seu propi Servei de Comunicació i fan ells la difusió pel seu compte, sense comptar cap aspecte, ni l'UJI.

N.: Hi ha empreses on tenen serveis de traducció, tenen contractades becàries de traducció, aleshores es mou ja més en l'àmbit internacional, es diu Micromax.

E.: Ells tenen projectes, sí, és una empresa més gran, sí. També ens ha passat en empreses d'ací que de vegades m'han demanat contactar..., en el cas d'una empresa que tenia un projecte per a França. El que vam fer amb eixa empresa, perquè clar, parlem de recursos. Tenen uns recursos molt reduïts i algunes no poden contractar a una persona, o

és un gran esforç, aleshores, per exemple, vam contractar amb l'ORI, que és l'Oficina de Relacions Internacionals, amb Marga, i a veure si algun estudiant francès que estiga ací fent l'Erasmus, el Leonardo o qualsevol projecte, decidira col·laborar amb l'empresa. I eixe estudiant col·labora amb l'empresa a canvi de... no sé si... ahí ja nosaltres ja no entrem, sempre fem de nexa d'unió, però ja no entrem en les condicions o si finalment hi ha un contracte per pràctiques, professional, ja no entrem. Però busquen de vegades això, estudiants internacionals que vinguen a l'UJI per veure de quina forma poden ajudar-los en el projecte.

N.: Aleshores s'ha donat el cas que, en alguna ocasió han contractat gent nativa.

E.: Correcte. Per a fer una campanya a un mercat estranger sí. No sé després com han quedat, però sí.

N.: Aleshores l'Espaitec és el parc, però a més és una empresa que, segons allò que entés mitjançant la pàgina web, i si m'equivoque, em corregeixes, no ven cap tipus de producte, si no que s'encarrega de fer que xicotetes empreses que estan sorgint, o emprenedors, puguen tirar endavant i puguen expandir-se i també, a l'hora de presentar projectes vosaltres els faciliteu els nexes de comunicació i demés, no?

E.: Sí, nosaltres productes no tenim, tenim serveis que oferim a les empreses. Serveis per al creixement, per a l'acceleració empresarial... Per exemple, dins d'una empresa xicoteta que acaba de començar, el que necessita són contactes, finançament,... coses bàsiques. Però també hi ha empreses grans que estan vinculades al parc i la idea és que eixes empreses grans siguen el tractor de les altres que comencen. M'explique. Una empresa gran, que té ja identificades diferents necessitats tecnològiques, doncs són les empreses més menudes de dins de l'Espaitec els proveïdors tecnològics d'eixa empresa gran. Aleshores, creixen els xicotets, però també creixen els grans, es crea com un cercle on tot retorna, això és la idea. Després nosaltres sí que vam identificar, en els serveis que oferim, demandes de les empreses, independentment de que foren empreses de recent creació o empreses grans amb potencial, o empreses que ja porten... que facturen milions d'euros, vam detectar que hi havia peticions que repetien sempre. Ens demanaven ajuda sempre en línies que eren molt similars, i el que vam intentar, a efectes de màrqueting i de comunicació, va ser ficar a eixes demandes un nom o un logotip, com ara L-job; així vam fer que foren més tangibles. Són serveis que oferim a

les empreses, però sempre la condició és que l'empresa estiga vinculada al parc, prioritari sempre és el parc. Ara bé, també ens serveix com un reclam per a traure nous projectes. Per exemple, si alguna empresa ve amb una idea que li agradaria fer primer s'ha de vincular i després ja treballem; perquè, com sempre, molts pocs recursos que hem de focalitzar als projectes als quals estem vinculats, aleshores, doncs clar, som els que som, no hi ha més. I és una forma també de tindre finançament addicional i poder fer també projectes diversos.

N.: Clar, vos ajudeu.

E.: Sí, i empreses que han eixit al mercat exterior, per exemple, i una empresa està ja posicionada a Colòmbia, per exemple, s'emporta una altra amb la qual ja treballa conjuntament a l'Espaitec 2. Li agradaria intentar-ho a Colòmbia i va de la mà de l'altra empresa que ja està, aleshores, s'ajuden entre elles.

N.: Creen un vincle més familiar.

E.: Sí, i també la idea de... que jo crec que és un dels valors afegits més importants a l'Espaitec, el rotllo aquest d'estar en un context, un ecosistema.

N.: Clar, eixes de l'oficina, i davant tens la porta d'una altra empresa diferent.

E.: Clar, vas a dinar i «ai, què tu estàs fent això? Ah, doncs joestic fent allò, a veure si podem ser...». Però de vegades és positiu però de vegades també pot ser competència, perquè ens trobem amb empreses que són del mateix sector i poden ser competidores. Però nosaltres no podem dir que no a ningú.

N.: I fora també es poden trobar amb això.

E.: Clar.

N.: Val, pense que el que necessitava saber, ja ho sé, així que moltes gràcies.

E.: Gràcies a tu.

—

N.: I el tema dels contractes?

E.: Clar, com comentàvem abans, va en funció del contingut. Si te'n vas fora i has de firmar un contracte amb un proveïdor, per exemple de UK, o amb un client d'allà. I imagina si per mig hi ha una patent. Ahí sí que necessites algú professional per a la revisió de la documentació, perquè qualsevol error en allò que has ficat pot significar pèrdues des de... o moltes coses. Aleshores, parlem d'informació molt sensible i textos molt sensibles que han d'estar revisats sempre per un professional de texts legals. Ara per exemple a la web de l'Espaitec que vam fer també allò de l'avís legal, ho va fer un advocat per castellà i després va passar per traducció de valencià i traducció a l'anglès per professionals. Perquè qualsevol error, per xicotet que siga, pot canviar el significat i pot suposar una història grossa negativa, aleshores clar, és en funció d'això, sí que és clau, és rellevant la funció del traductor, del professional. Una cosa és fer difusió d'una notícia, una altra cosa és quan parlem de documents confidencials i documentació sensible.

N.: Val, doncs ara sí, acabe ja.

E.: Clar, i també se m'ocorreran altres coses després que dir.